

بررسی میزان اثربخشی آموزش مستقیم درک مطلب خواندن بر بهبود توان خواندن دانش آموز با مشکلات خواندن

مصطفی خضری^۱، میکائیل علی پور^۲، کمال محبوبی^۳

۱. کارشناس ارشد روانشناسی و آموزش کودکان استثنایی، آموزش و پرورش، بوکان، ایران، ایمیل: m.khezri84@ut.ac.ir

۲. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی، آموزش و پرورش، بوکان، ایران، ایمیل: me.alipoor2014@gmail.com

۳. کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی، آموزش و پرورش، بوکان، ایران، ایمیل: k.mahboobi@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی میزان اثر بخشی آموزش مستقیم درک مطلب خواندن، بر بهبود توان خواندن دانش آموزان دارای این مشکل می باشد. جامعه ی آماری این پژوهش، شامل کلیه ی دانش آموزان پایه سوم ابتدایی شهرستان بوکان می باشد، که در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ به عنوان دانش آموزان دارای مشکلات خواندن به مراکز آموزشی- توانبخشی مشکلات ویژه ی یادگیری این شهرستان ارجاع داده شده اند، که از میان آنها، تعداد ۳ نفر به عنوان نمونه شرکت کننده در پژوهش انتخاب شدند. در این پژوهش از آزمون هوشی وکسلر (WISC-IV)، آزمون خواندن و نارساخوانی (نما) و آزمون های تشخیصی محقق ساخته به عنوان ابزار تحقیق استفاده شده است. آزمودنی ها با استفاده از طرح پژوهشی آموزش موردی چند خط پایه ای در طول ۱۱ جلسه مورد آموزش قرار گرفته و سه هفته بعد از آخرین آموزش آن ها، مورد پیگیری قرار گرفته اند. پس از تحلیل دیداری نمودارها و بررسی اندازه اثر، با دو شاخص خطای استاندارد میانگین (SMD) و درصد داده های غیر همپوش (PND) نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش مستقیم اثر بخش بوده و تغییرات معناداری را در نمرات دانش آموزان در مرحله ی مداخله و پیگیری نسبت به خط پایه ایجاد کرده است.

واژه های کلیدی:

درک مطلب، اختلال یادگیری در خواندن، آموزش مستقیم

مقدمه

خواندن مهارتی بنیادی است که دانش آموزان آن را در مدرسه یاد می گیرند (اسلاوین^۱، ۱۹۹۶؛ اسلاوین و همکاران، ۱۹۹۴) و برای یادگیری زمینه های متعددی چون ریاضیات، املا و مطالعات اجتماعی ضروری می باشد. (کامنویی^۲، ۱۹۹۸). پژوهش های بسیاری سالیان گذشته نشان داده اند که دانش آموزان با ناتوانی یادگیری مشکلات متعددی را در زمینه خواندن دارند (کالیوگر و کالسون^۳، ۱۹۷۸؛ پاگت^۴، ۱۹۹۸۳). استین^۵ (۲۰۰۱) نشان داده است که حدود ۵

تا ۱۰ درصد دانش آموزان، به ویژه پسران، دارای اختلال خواندن هستند. صدقاتی و همکاران (۱۳۸۹) در اصفهان میزان شیوع اختلال خواندن برابر با ۱۰ درصد است که از این میزان ۶۶ درصد مربوط به دانش آموزان پسر و ۴۴ درصد مربوط به دانش آموزان دختر می باشد. بهراد (۱۳۸۴) در مطالعه ای به روش فراتحلیل نشان داده که دانش آموزان با مشکلات ویژه یادگیری ۹٪ جمعیت دانش آموزی را تشکیل می دهد.

از جمله ی دلایلی که متخصصان برای سبب شناسی اختلال خواندن بر شمرده می توان به اختلال های دستگاه عصبی (پاق، منسل، جنر، لی، کاتز و فورست^۴، ۲۰۰۱a,b؛ سیموس، بریر، فلتچر، فورمن، موزاکی و پاپانیکیولو^۵، ۲۰۰۱؛ سانداک^۶، منکل، فراست و پاق^۷، ۲۰۰۴)، نقص پردازش دیداری (استین^۸، ۲۰۰۱)، حرکات چشمی نادرست در زمان تثبیت و ضعف آگاهی واج شناختی (ادین، استین، وود و وود^۹، ۱۹۹۴)، ضعف در مهارت رمزگشایی واج شناختی و دشواری در بازشناسی واژه ها (جان و ناتالی و جنیفر^{۱۰}، ۲۰۰۷)، اختلال در پردازش واج شناختی (کارن و رزماری^{۱۱}، ۲۰۰۰؛ رابرت^{۱۲}، ۲۰۰۴؛ جان، ناتالی و جونینفر^{۱۳}، ۲۰۰۷). شویوتز^{۱۴} و همکاران (۱۹۹۹) براساس بررسی های طولی نشان داد که بیش از ۷۰ درصد از دانش آموزانی که در پایه ی سوم دبستان دارای اختلال خواندن بوده اند با وجود دریافت کمک های گوناگون، هم چنان در پایه ی ۱۲ ضعف و مشکلاتی در خواندن داشته اند.

نتایج حجم وسیعی از تحقیقات معتبر در مورد خواندن بر این نکته مهم اتفاق نظر دارند که، هرگاه معلمان در تدریس مهارت ها و راهبردهای ویژه ای که مستلزم تسلط بر خواندن هستند، از آموزش مستقیم و واضح استفاده می کنند، آموزش خواندن مؤثرترین کارایی

4. Pugh, Mencl, Jenner, Lee, Katz & Frost

5. Sandak

6. stin

7. Eden, Stein, Wood & Wood

8. John, Natali & Jennifer

9. Karen & Rosemary

10. Robert

11. Shayvits

1. slavin

2. kameenui

3. Padgett